

PROPUNERILE CNIPMMR PRIVIND ÎMBUNĂȚIREA DERULĂRII ACTIVITĂȚILOR BANCARE DIN ROMÂNIA¹

I. CARACTERISTICILE SISTEMULUI BANCAR DIN ROMÂNIA

Sistemul Bancar din România prezintă o serie de particularități ce impun abordări parțial diferite de cele înregistrate în țările zonei euro. Aceste caracteristici se prezintă în felul următor:

A. Sistemul financiar, și implicit sistemul bancar din România este relativ „**subdezvoltat**” față de țările dezvoltate, instrumentele financiare sofisticate, ce sunt considerate ca declanșatoare a crizei economice mondiale, sunt foarte puțin utilizate. Riscurile care există își au sorgintea în expunerile băncilor „părinte” stăine.

B. **Economiile populației** sunt **insuficiente** pentru a alimenta necesarul de dezvoltare al României, acest lucru conducând către nevoia **atragerii surselor financiare din exterior**. Insuficiența economisirii interne se datorează unui decalaj nominal și real al veniturilor populației față de zona euro în special. De aceea, pentru asigurarea unei convergențe reale cât mai rapide, este necesar un ritm sporit al dezvoltării economice, și implicit atragerea surselor financiare din exterior. În acest context, este evidentă și firească importanța acordată aceluia angajament „moral” (*gentlemen's agreement*) făcut de deținătorii celor mai mari bănci comerciale din România în a-și menține expunerea în regiune.

C. **Sistemul bancar**, pe ansamblu a început să aibă **pierderi**, fapt ce accentuează natura **pro-ciclică** a unor elemente de presiune din partea autorităților statului (ex: propunerea de suprataxare). Astfel, în iunie 2010 a fost calculată (BNR) o rată de rentabilitate a activelor de -0,15 %, aceasta ajungând la -0,19 % în septembrie 2010, cauza principală fiind creditele neperformante în creștere: 10,20 % în iunie 2010, respectiv 11,67 % în septembrie 2010.

D. **Creditarea redusă a agenților economici**, reliefată de: ponderea de doar cca. 50 % din total credite acordate și de concentrarea în zona Bucureștiului, unde 31,20 % din total credite în lei din România sunt acordate agenților economici, și respectiv 51,72 % din total credite în valută. Prin urmare se poate afirma că se manifestă o **implicare redusă** a băncilor în procesul de **susținere și dezvoltarea a mediului economic**.

Structura creditelor acordate agenților economici

U.M. : Milioane lei

Credite către agenții economici	Valoare absolută	% în total credite	% București
în lei	40.456,5	52,48 %	31,20 %
în valută	64.968,4	49,55 %	51,72 %

Sursa: BNR (februarie 2011)

¹ La baza acestui punct de vedere se află analiza și propunerile asociației germane pentru IMM-uri (BVMW: “Policy Brief 2010. Bank Regulation. Requirements and positions of Small and Medium - Sized Enterprises.”, 26 octombrie 2010), reconsiderate și adaptate prin prisma realităților economiei României, a IMM-urilor autohtone și a sistemului bancar

E. Dobânzi neatractive la credite, acestea având incidență majoră asupra deținătorilor de credite captivi (cu credite în derulare), fapt ce conduce la „sufocarea” agenților economici care au rezistat crizei (practic o „pedepsire” a performanței). În acest sens, diferența dintre dobânda activă și cea pasivă la lei (decembrie 2010) este de cca. 6 puncte procentuale la pozițiile existente, și de 3,5 la cele noi, mult peste marjele practicate în țările dezvoltate ale UE (conform BCE, în Zona Euro acestea se situează în jurul valorii de 0,91 puncte procentuale).

II. PROPUNERILE² CNIPMMR PRIVIND ÎMBUNĂTĂȚIREA DERULĂRII ACTIVITĂȚILOR BANCARE DIN ROMÂNIA

Dat fiind specificul sistemului bancar din România, CNIPMMR consideră ca fiind aplicabile contextului dat următoarele propuneri ale BVMW:

1. Asigurarea transparenței și competiției în sectorul bancar

Impunerea publicării de către bănci a unor indicatori cheie la nivel individual ar determina o creștere a transparenței, contribuind la pregătirea cadrului pentru o competiție sănătoasă. Un element benefic în acest sens ar fi presarea băncilor de către societatea civilă referitor la responsabilitatea și implicarea pe care acestea și le asumă pentru sprijinirea și dezvoltarea mediului de afaceri.

2. Asigurarea unei transparențe sporite a evaluărilor afacerilor întreprinderilor și a consecințelor acestora

Cunoașterea prealabilă a „regulilor jocului” în relația cu banca este o necesitate reală a IMM-urilor, creând posibilitatea unei autoevaluări prealabile cu multiple influențe pozitive asupra următoarelor aspecte: scurtarea timpului de acordare a creditului (este posibilă o prezentare completă și corectă a documentelor necesare, precum și o calibrare adecvată a solicitării în funcție de criteriile de evaluare); evitarea birocrăției exagerate și a posibilităților de corupție; diminuarea riscului de a fi exploatat de dobânzi prea mari pe perioada derulării creditului din cauza neperformanțelor băncii partenere (vezi situația dobânzilor prezentată la punctul E). Acest punct converge cu cel anterior, fiind în esență complementar. Diferența dintre ele constă în perioada la care se referă: punctul 1 are în vedere activitatea trecută a băncilor, iar punctul 2 – la condițiile prezente de acordare a creditelor.

În acest sens propunem Consiliului Concurenței să impună băncilor o „desecretizare” a grilelor de evaluare în cazul creditelor, transparența fiind de natură să intensifice până la normalizare concurența dintre bănci și să faciliteze ieftinirea creditelor obținute de companii.

3. Eliminarea tuturor obligațiilor declarative adiționale

În completarea măsurii precedente, este necesară o limitare a documentelor și informațiilor solicitate întreprinderilor de către bancă la cele esențiale, care fac nemijlocit obiectul evaluării acordării sau respingerii creditului. Aceasta ar contribui la construirea unei relații de real parteneriat, și implicit la o eliminare a risipei de timp și bani în vederea contractării unui credit.

4. Dezvoltarea în cadrul băncilor a unei capacități superioare de înțelegere a afacerilor ce stau la baza solicitării creditelor

Această propunere este una de esență, care are în vedere dezvoltarea unei clase de bancheri specializați în creditarea agenților economici, capabili să înțeleagă modelele lor de afaceri și deci să vină cu o abordare bancară și întreprinzătorială echilibrată componentelor esențiale de natură cantitativă

² Măsurile ce vizează o suprataxare a băncilor (ex: a tranzacțiilor speculative), precum și cele ce implică cerințe suplimentare de capital nu-și găsesc corespondentul în realitatea aferentă sistemului bancar din România (vezi punctele A, B și C).

și calitativă. Necesitatea înțelegerii superioare a afacerilor ce stau la baza solicitării creditelor derivă dintr-o realitate a sistemului bancar din România (vezi punctul D), referitoare la ponderea scăzută a creditelor către agenții economici (stopând dezvoltarea economică), precum și la concentrarea puternică a acestora în zona capitalei, generând astfel o inhibare a dezvoltării celorlalte zone ale țării și implicit o accentuare a inegalităților. Prin urmare, trebuie ca băncile să pregătească personal capabil să înțeleagă afacerile ce urmează a fi creditate și să participe cu expertiza adecvată la dezvoltarea acestora.

5. Fundamentarea deciziilor de împrumut ale băncilor pe anticiparea evoluției afacerilor agenților economici

Așa cum creditul se referă la un viitor afectat de risc și incertitudine, capacitatea băncilor de a previziona evoluțiile afacerilor creditate este decisivă. În această ordine de idei, acestora le revine sarcina și responsabilitatea pregătirii personalului astfel încât acesta, prin expertiza sa, să fie capabil să cuantifice și să ia în calcul viitorul afacerii. Prin urmare se va diminua, cel puțin relativ, importanța trecutului întreprinderii asupra deciziei de creditare și se va evita necreditarea afacerilor mai puțin obișnuite.